

население отъ тия области е богато и е съ пламененъ патриотизмъ. Въ много гръцки центрове съществуваша възстанически организации (андарти). Тѣ бѣха си доставили оружие. Увѣряваха, че нѣкои опитни войводи се криятъ изъ околноститѣ, готови да повдигнатъ населението. Всичко това прави честь на гръцкия патриотизмъ; тѣхниятъ народъ воюваше съ българитѣ, най-прѣд-приемчивитѣ и най-храбитѣ бѣха рѣшени да помагатъ като съюзници на гръцката армия, за да изгонятъ неприятеля отъ страната. Отъ национална гледна точка, тѣ имаха моралното право да дѣйствуватъ така; нѣкои биха казали дори, дългътъ имъ го налагаше. Но, явно е, че по сжщитѣ причини, българитѣ за своя сигурность имаха право да взематъ всички мѣрки, които намираха за необходими, спрѣмо въоръженото население. Кѣмъ казаното ще прибавимъ, че мѣрките, които тѣ взеха въ нѣкои мѣста, задминаха силно границитѣ на законната защита и на позволенитѣ репресалии.

КЛАНЕТО ВЪ ДОКСАТЪ.

Доксатъ е билъ малкъ цвѣтущъ градъ, разположенъ между Драма и Кавала, въ центра на околия, богата съ тютюница. Тукъ е имало важно и цвѣтуще училище и многобройни богати и образовани сѣмейства, живущи помежду 2,700 жители гърци. Този градъ се гордѣлъ съ своя елински духъ и, заедно съ двѣ околни села, образувалъ малкъ гѣсто населенъ гръцки островъ, посрѣдъ едно селско население почти изключително турско. Единъ отъ членоветѣ на комисията посѣти развалинитѣ на града (фиг. 1). Отъ 270 гръцки кжщи само тридесетъ сж останали непокѣтнати. Тѣ сж достатѣчни, за да се разбере, че градецътъ билъ добръ застроенъ и цвѣтущъ и да се схване, какви тежки загуби сж прѣтърпѣли жителитѣ му. Най-напрѣдъ числото на жертвитѣ достигало до 2000, но днесъ гърцитѣ сж се почти установили на числото 600 (фиг. 2, 3 и 4). Съобщиха ни извлѣчение отъ официаленъ гръцки рапортъ, въ който цифрата 500 се дава като максимумъ.

Голѣмъ процентъ, вѣроятно половината отъ това число, били въоръжени граждани. Жени и дѣца, на брой повече отъ 100, били изклани въ една кжща, и то съ невъображаемо варварство. Публикуваме въ приложението № 14 едно писмо, въ което команданта Кардалъ, морски английски офицеръ на гръцка служба, описва изгледа на селото, което е посѣтилъ малко слѣдъ клането.

Освѣнъ това, въ приложението излагаме четири описания отъ български източникъ за сжщия този доксатски епизодъ. Г-нъ Добревъ, който е билъ драмски окръженъ управитель и който съ поведението си е спечелилъ уважението на гърцитѣ (вижъ гръцката брошура *Atrocités bulgares**), стр. 49,

*) „Български жестокости“.